

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 31 ΜΑΪΟΥ 2024
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Ενδεικτικές απαντήσεις

ΚΕΙΜΕΝΟ 1

Η αξία του «ταξιδεύειν»

Πολλές φορές αναρωτιόμαστε ποιο είναι το πολυτιμότερο συστατικό της ευτυχίας, η πεμπουσία* της ζωής που αξίζει να παλέψουμε για να κατακτήσουμε, **έτσι ώστε** να φτάσουμε έστω κι ένα βήμα πιο κοντά στην πολυπόθητη ευδαιμονία. **Αν και** η ευτυχία είναι κάτι εντελώς υποκειμενικό για τον κάθε άνθρωπο, οι περισσότεροι τουλάχιστον από εμάς θα συμφωνούσαμε πως ευτυχία είναι αδιαμφισβήτητα μια ευρεία συλλογή στιγμών' στιγμών ιδιαίτερων και ξεχωριστών για τον καθένα από εμάς.

Πολύτιμες και ανεξίτηλες στη μνήμη στιγμές μπορούν να μας χαρίσουν πολλά και διαφορετικά πράγματα στη ζωή. Ένα από αυτά είναι και τα ταξίδια. Η αξία των ταξιδιών είναι από κάθε άποψη ανεκτίμητη. Κι αυτό, γιατί τα ταξίδια έχουν το μοναδικό χάρισμα να συνδυάζουν όλα αυτά τα συστατικά στοιχεία που χρειάζεται πραγματικά ο άνθρωπος προκειμένου να εξελιχθεί πνευματικά και ψυχικά, να ολοκληρωθεί και τελικά να ευτυχήσει. Πνευματικές κατακτήσεις για όσους «ορέγονται φύσει του ειδέναι»**, απεριόριστη ψυχαγωγία, αλλά και ψυχική και σωματική υγεία είναι τα οφέλη που μπορεί κανείς να αποκομίσει από ένα απλό ταξίδι.

Καλώς ή κακώς, ζούμε σε μια εποχή που η καθημερινότητα απαιτεί από εμάς μεγάλα ποσά ενέργειας και ψυχικών αποθεμάτων, προκειμένου να αντεπεξέλθουμε επιτυχώς στους ταχείς και άκρως πιεστικούς και απαιτητικούς ρυθμούς ζωής. Μέσα, λοιπόν, σ' αυτόν τον κυκεώνα των αλληπάλληλων υποχρεώσεων και δυσκολιών, συχνά παρασυρόμαστε από τη ρουτίνα της καθημερινότητας και λησμονούμε να προσφέρουμε στον εαυτό μας ένα πολύτιμο δώρο: στιγμές προσωπικής ηρεμίας και ικανοποίησης.

Τα ταξίδια είναι μια ευκαιρία για φυγή από την, πολλές φορές, πληκτική και αγχογόνο πραγματικότητα, αλλά και ένας τρόπος για μια καλύτερη γνωριμία με τον ίδιο σου τον εαυτό και τα «θέλω» του. Η αλλαγή παραστάσεων σε συνδυασμό με τη συσσώρευση καινούριων εμπειριών και αναμνήσεων στην παρακαταθήκη του καθενός, καθιστά τα ταξίδια τον πλέον ενδεδειγμένο τρόπο ψυχικής εκτόνωσης και αναζωογόνησης του κάθε ανθρώπου.

Ακόμη, ο συγχρωτισμός ανθρώπων ενδεχομένως διαφορετικής εθνικής προέλευσης και κουλτούρας, σε συνδυασμό με την πνευματική μέθεξη*** με τον πολιτισμό του τόπου που επισκέπτεται κανείς, συμβάλλουν στην ευρύτερη μόρφωση του ανθρώπου, τη διεύρυνση των πνευματικών του οριζόντων, **καθώς και** τη γνώση και υιοθέτηση νέων τρόπων ζωής και σκέψης.

Επιπλέον, μέσα από τη διάδοση και ανταλλαγή ιδεών που παρέχουν τα ταξίδια, μπορεί να επιτευχθεί μια γόνιμη και υγιής επικοινωνία και γνωριμία διαφορετικών λαών. Το τελευταίο μπορεί να αποτελέσει σπουδαίο επίτευγμα στην προσπάθεια της ανθρωπότητας για την άρση των εθνικιστικών προκαταλήψεων, τον περιορισμό του ρατσισμού και την επικράτηση της διακρατικής ειρήνης και συνεργασίας.

Συμπερασματικά, διαφαίνεται πως τα ταξίδια δεν είναι κάτι απλό... Στην πραγματικότητα, αυτές οι μικρές αποδράσεις από την καθημερινότητα κρύβουν πολλά περισσότερα. Είναι μία από τις λίγες μορφές πραγματικής ψυχαγωγίας, που συνδυάζει με τον ωραιότερο δυνατό τρόπο τη γνώση με τη διασκέδαση και που αποτελεί μια αστείρευτη πηγή πολύτιμων και αξέχαστων αναμνήσεων και εμπειριών.

* πεμπτούσια: ουσιωδέστερο περιεχόμενο

** «ορέγονται φύσει του ειδέναι»: φράση του Αριστοτέλη που δηλώνει την επιθυμία του ανθρώπου να μαθαίνει

*** μέθεξη: συμμετοχή, επικοινωνία, επαφή

[Κείμενο της Ηλέκτρας Χατζηδημητρίου, από το διαδικτυο 12-08-2016, ελαφρώς διασκευασμένο για τις ανάγκες της εξέτασης].

ΚΕΙΜΕΝΟ 2

ΑΝΩ ΑΙΓΥΠΤΟΣ

Τρένο. Μπαίνουμε στην Άνω Αίγυπτο. Απέναντι τα βουνά λάμπουν γυμνά, τριανταφυλλένια, έρημα. Κοντά μας, δίπλα στο νερό, η πράσινη γραμμή της κατοικούμενης γης. [...]

Φτάσαμε στις Θήβες, στη Μεγάλη Διόσπολη, στην Εκατοντάπυλο του Ομήρου, στην τεράστια πρωτεύουσα των Φαραώ. Σήμερα είναι ένα μικρό χωριό που ζει από τους χιλιάδες περιηγητές που έρχονται με τα βαπόρια και με τα τρένα. [...]

Πηγαίνω πρωί πρωί στους ναούς του Λούξορ και του Καρνάκ. [...] Τα ανάγλυφα, γιγάντια, παριστάνουν το Φαραώ να τανύζει* το τόξο, τους αιχμαλώτους δεμένους από το λαιμό να σηκώνουν τα χέρια, τους θεούς να επιφοιτούν απάνου στις βασίλισσες και να δημιουργούν μαζί τους το διάδοχο. Αποπάνου τα ιερογλυφικά υμνούν τη μυστική αυτή ένωση. [...]

Συλλογίζομαι στις τελευταίες πια μεγάλες δυναστείες, όταν επετράπη στους ξένους να επισκέπτονται ανενόχλητοι την Αίγυπτο. Τι καταπληχτικό θέαμα θ' απλώθηκε μπροστά στα αφελή, νηφάλια μάτια των Ελλήνων! Αυτοί που ανατράφηκαν σε μικρές πολιτείες και που δούλευαν χαρούμενοι και περιόριζαν σε έναν ελάχιστο υλικό χώρο όλο το πνέμα—αντίκρισαν ξαφνικά τους τερατόμορφους

θεούς και τις γιγάντιες κολόνες και τις ανθρώπινες μάζες που δούλευαν σκλάβες χωρίς ανταρσία και μάχουνταν, σωριάζοντας όγκο πάνου σε όγκο, να συλλάβουν το πνέμα. [...]

Όλη αυτή η δυτική όχθη ήταν αφιερωμένη στο θάνατο. Έσκαβαν τους βράχους βαθιά και παράχωναν τη μούμια—όπως παραχώνουμε το σπόρο το σιτάρι. Για να φυτρώσει και ν' αναστηθεί. Και τώρα, σκάβοντας, τις ανακαλύπτουμε τυλιμένες στις φασκίες τους, με σταυρό τα χέρια επί χιλιάδες χρόνια, να περιμένουν. Βασιλιάδες και δούλοι, άγιοι και φονιάδες, ιερείς και χορεύτριες, περιμένουν την ψυχή τους.

* τανύζω: τεντώνω

[Νίκος Καζαντζάκης, *Ταξιδεύοντας*, εκδ. Καζαντζάκη, Αθήνα, σσ. 54-56]. Έχει διατηρηθεί η γλωσσική ιδιοτυπία του κειμένου.

ΚΕΙΜΕΝΟ 3

Το ταξίδι

Μου σφίγγει ο καημός σα θηλιά το λαιμό
και μες στην καρδιά με δαγκώνει σα φίδι.
Παράξενο θέλω ν' αρχίσω ταξίδι,
χωρίς, μα χωρίς τελειωμό.

Το δρόμο μου αργά να τραβώ, να τραβώ,
αλλά πουθενά και ποτέ να μη στέκω,
ψυχή να μη βρίσκω, ή πάντα να μπλέκω
με κόσμο τυφλό και βουβό.

Να νιώθω τριγύρω πλατιά ερημιά,
κλεισμένα τα σπίτια, τα τζάκια σβησμένα,
ψηλά να μη φέγγει αστέρι κανένα,
και κάτου γυναίκα καμιά.

Ε! ίσως σε τέτοιο ταξίδι αν βρεθώ,
ατέλειωτο, έρμο, σ' άγνωστη χώρα,
δε θα 'χω περίσσια λαχτάρα σαν τώρα,
αγάπη, από σε να χαθώ!

[Κωστής Παλαμάς, από τη συλλογή: Τα 100 καλύτερα ελληνικά ποιήματα, εκδ. Γλάρος, σ. 69].

Θέμα Α

A1. Να αποδώσετε συνοπτικά σε μία παράγραφο 60-70 λέξεων τα οφέλη του «ταξιδεύειν» σε ατομικό επίπεδο, όπως παρουσιάζονται στο απόσπασμα του Κειμένου 1: «Πολύτιμες και ανεξίτηλες... νέων τρόπων ζωής και σκέψης».

Μονάδες 20

ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ: Τα οφέλη των ταξιδιών

Κύριες ιδέες:

- Δημιουργούν μοναδικές εμπειρίες και αναμνήσεις.
- Παρέχουν γνώσεις και μορφώνουν τον άνθρωπο.
- Τον γαληνεύουν και τον ευχαριστούν, απομακρύνοντάς τον από τους εντατικούς ρυθμούς ζωής.
- Αποτελούν μέσο αντιμετώπισης της πλήξης και του άγχους.
- Διευρύνουν τη σκέψη και διαμορφώνουν έναν διαφορετικό τρόπο ζωής και νοοτροπίας.

Θέμα Β

B1. Να γράψετε στο τετράδιό σας δίπλα στον αριθμό της **Στήλης Α** το γράμμα από τη **Στήλη Β** που αντιστοιχεί στην ορθή απάντηση, με βάση το περιεχόμενο του **Κειμένου 1** (χωρίς αναφορά σε χωρία του κειμένου):

Στήλη Α	Στήλη Β
1. Στην πρώτη παράγραφο υποστηρίζεται ότι	α. η ευτυχία καθορίζεται με αντικειμενικά κριτήρια.
	β. η ευτυχία είναι κάτι το υποκειμενικό.
	γ. η ευτυχία είναι εύκολο να επιτευχθεί.
2. Στη δεύτερη παράγραφο υποστηρίζεται η άποψη ότι τα ταξίδια	α. δεν συνδέονται με την ευτυχία.
	β. αφήνουν σημαντικό αποτύπωμα στη μνήμη.
	γ. δεν βοηθούν στην ολοκλήρωση του ανθρώπου.
3. Στην Τρίτη παράγραφο αναδεικνύεται	α. ο απαιτητικός χαρακτήρας των σύγχρονων συνθηκών ζωής.
	β. η εύκολη διαβίωση των ανθρώπων.
	γ. η απουσία δυσκολιών και εμποδίων της σύγχρονης ζωής.

4. Στην πέμπτη παράγραφο υποστηρίζεται ότι τα ταξίδια	α. είναι ευκαιρία αλληλεπίδρασης των ανθρώπων.
	β. δεν σχετίζονται με τον πολιτισμό του τόπου.
	γ. αμβλύνουν τους πνευματικούς ορίζοντες.

5. Στην έβδομη παράγραφο συμπεραίνεται ότι τα ταξίδια	α. είναι κάτι απλό.
	β. δεν συνδέονται με την καθημερινότητα.
	γ. συνδυάζουν τη γνώση με τη διασκέδαση.

Μονάδες 15

- 1-β
- 2-β
- 3-α
- 4-α
- 5-γ

B2. α. Ποια είναι η πρόθεση της συντάκτριας στη δεύτερη παράγραφο του **Κειμένου 1**

«Πολύτιμες...ένα απλό ταξίδι» (μονάδες 2) και πώς ο τρόπος με τον οποίο την αναπτύσσει, εξυπηρετεί την πρόθεσή της αυτή; (μονάδες 3)

Πρόθεση της συντάκτριας στη δεύτερη παράγραφο του Κειμένου 1 είναι να αποδείξει και να πείσει ότι «τα ταξίδια είναι ένα από τα πολλά και διαφορετικά πράγματα που μπορούν να μας χαρίσουν πολύτιμες και ανεξίτηλες στη μνήμη στιγμές». Ο τρόπος με τον οποίο επιλέγει να τεκμηριώσει την ανεκτίμητη αξία των ταξιδιών είναι η αιτιολόγηση. Μέσω αυτής υποστηρίζει ότι τα ταξίδια εξελίσσουν τον άνθρωπο τόσο πνευματικά όσο και ψυχικά, τον ολοκληρώνουν και, τελικά, τον οδηγούν στην ευτυχία.

β. έτσι ώστε (1η παράγραφος), **Αν και** (1η παράγραφος), **ή** (3η παράγραφος), **καθώς και** (5η παράγραφος), **Συμπερασματικά** (7η παράγραφος). Να εξηγήσετε τι δηλώνουν οι παραπάνω διαρθρωτικές λέξεις (μονάδες 5).

Μονάδες 10

έτσι ώστε: αποτέλεσμα

αν και: εναντίωση

ή: διάζευξη

καθώς και: προσθήκη

συμπερασματικά: συμπέρασμα/αποτέλεσμα

- B3.** Βασικό γνώρισμα του **Κειμένου 2** είναι ο βιωματικός του χαρακτήρας. Να αναφέρετε δύο (2) χαρακτηριστικά που επιβεβαιώνουν αυτό τον χαρακτηρισμό (μονάδες 4) και να αιτιολογήσετε τις επιλογές σας (μονάδες 4) παραθέτοντας και τα αντίστοιχα χωρία (μονάδες 2).

Μονάδες 10

Βασικό γνώρισμα του Κειμένου 2 είναι ο βιωματικός του χαρακτήρας. Δύο από τα χαρακτηριστικά που επιβεβαιώνουν αυτό τον χαρακτηρισμό είναι τα εξής:

α' ενικό ρηματικό πρόσωπο («Πηγαίνω πρωί πρωί..., Συλλογίζουμαι»). Μέσω του α' ρηματικού προσώπου ο συγγραφέας, με εξομολογητικό τόνο, αφηγείται την προσωπική του εμπειρία από το ταξίδι του στην Άνω Αίγυπτο. Με ζωντάνια και παραστατικότητα παρουσιάζει την περιήγησή του στους ναούς του Λούξορ και του Καρνάκ και τις σκέψεις του κατά τη διάρκεια αυτής της περιήγησης.

Σχόλιο («Τι καταπληκτικό θέαμα θ' απλώθηκε...»). Μέσω της χρήσης του επιθέτου και του θαυμαστικού ο συγγραφέας εκφράζει τον ενθουσιασμό του για το θέαμα που αντίκρισε μπροστά του.

Αφήγηση/περιγραφή/α' πληθυντικό πρόσωπο («Φτάσαμε στις Θήβες...των Φαραώ»). Ο συγγραφέας, ενταγμένος στο σύνολο των περιηγητών, περιγράφει την προσωπική του εμπειρία από την περιήγηση και τα μέρη που επισκέφθηκαν στην Άνω Αίγυπτο.

Θέμα Γ

- Γ1.** Πώς λειτουργεί το ταξίδι, κατά τη γνώμη σας, για το ποιητικό υποκείμενο στο **Κείμενο 3**; Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας αξιοποιώντας τρεις (3) διαφορετικούς κειμενικούς δείκτες. Πώς θα αντιδρούσατε εσείς, αν βρισκόσαστε σε ανάλογη συναισθηματική κατάσταση; (150-200 λέξεις)

Μονάδες 15

Θεματικό κέντρο: η ανάγκη ενός ανθρώπου να απαγκιστρωθεί μέσω της φυγής(ταξίδι) από τα ψυχοφθόρα συναισθήματα, που τού προκαλεί η ανεκπλήρωτη αγάπη.

Ρόλος ταξιδιού για το ποιητικό υποκείμενο: λυτρωτικός, απελευθερωτικός, παρηγορητικός, ανακουφιστικός, θεραπευτικός. Το ποιητικό υποκείμενο βιώνει μία αγάπη βασανιστική, από την οποία θέλει να δραπετεύσει κι επιλέγει ως διέξοδο το ταξίδι.

Κειμενικοί δείκτες:

- **α' ενικό:** «Μου σφίγγει», «θέλω ν' αρχίσω», «να μη στέκω»: Με την χρήση του α' ενικού προσώπου φαίνεται η ανάγκη του ποιητικού υποκειμένου να

εξομολογηθεί τα προσωπικά του συναισθήματα στον αναγνώστη σε μια απεγνωσμένη προσπάθεια ψυχικής αποφόρτισης.

- **β'ενικό:** «από σε»: Προσδίδει μια διαλογική μορφή, καθώς το ποιητικό υποκείμενο απευθύνεται στο αντικείμενο του πόθου του.
- **Μεταφορές:** «μου σφίγγει ο καημός...το λαιμό», «και μες στην καρδιά με δαγκώνει»: Μέσω των μεταφορών φανερώνεται ο εγκλωβισμός του ποιητικού υποκειμένου στην οδύνη, στην απελπισία, στην απόγνωση και στον σπαραγμό της μονόπλευρης αγάπης.
- **Παρομοιώσεις:** «σα θηλιά», «σα φίδι»: Λειτουργούν ως συμπλήρωμα των μεταφορών, για να δώσουν έμφαση στο πόσο έντονα είναι τα αρνητικά συναισθήματα που έχουν κατακλύσει την ψυχή του.
- **Υποτακτική και θαυμαστικά:** «ν'αρχίσω», «να τραβώ», «να νιώθω», «να μη βρίσκω», «Ε!», «να χαθώ!»: Η υποτακτική και το θαυμαστικό δηλώνουν την επιθυμία, τη λαχτάρα και την επιτακτική ανάγκη να αποδεσμευτεί το ποιητικό υποκείμενο από την τραγική πραγματικότητα και τα νοσογόνα συναισθήματα που βιώνει.
- **Επαναλήψεις:** «το ταξίδι», «χωρίς, μα χωρίς», «να τραβώ, να τραβώ»: Οι επαναλήψεις αποκαλύπτουν την επείγουσα ανάγκη της φυγής του από μια αγάπη, που δεν ανταποκρίθηκε στα δικά του συναισθήματα.
- **Λεξιλόγιο με απόλυτο χαρακτήρα:** «πουθενά», «ποτέ», «πάντα», «κανένα», «καμιά»: Με κατηγορηματικό τρόπο το ποιητικό υποκείμενο δεν αφήνει κανένα περιθώριο επαναπροσδιορισμού της επιθυμίας του να ξεφύγει από αυτήν τη μάταιη αγάπη.
- **Αρνητικά φορτισμένο λεξιλόγιο:** «τυφλό», «βουβό», «ερημιά», «σβησμένα», «κλεισμένα»: Με τη χρήση αυτών των λέξεων τονίζει την επιθυμία του ποιητικού υποκειμένου για απόλυτη απομόνωση και αποδέσμευση από κάθε εξωτερικό ερέθισμα, που θα μπορούσε να του θυμίζει τη χαμένη του αγάπη.
- **Εικόνες και ασύνδετο σχήμα:** «πλατιά ερημιά, κλεισμένα τα σπίτια, τα τζάκια σβησμένα»: Με παραστατικό τρόπο αισθητοποιείται η αναστάτωση και το άγχος του ποιητικού υποκειμένου να πετύχει την απόλυτη απομόνωση.

Προσωπική τοποθέτηση μαθητή:

Κατανόω τη συναισθηματική φόρτιση και απογοήτευση του ποιητικού υποκειμένου και:

- Συμφωνώ με την επιθυμία του να απομακρυνθεί από την οδυνηρή κατάσταση που βιώνει και οποιοδήποτε ερέθισμα τού τη θυμίζει. Φυγή από μια τέτοια πραγματικότητα μπορεί να είναι η τέχνη, το οικογενειακό και φιλικό περιβάλλον, ο αθλητισμός και τα ταξίδια.
- Διαφωνώ με την αντίδραση του ποιητικού υποκειμένου, καθώς παρά τον έντονο πόνο του θεωρώ ότι θα μπορούσε να αποφύγει με συναισθηματική ωριμότητα, ψυχραιμία και σύνεση το ψυχικό τέλμα, στο οποίο βρίσκεται.

Οποιαδήποτε τεκμηριωμένη απάντηση θεωρείται αποδεκτή.

Θέμα Δ

Δ1. Στο **Κείμενο 1** διατυπώνεται η θέση ότι τα ταξίδια αποτελούν «τον πλέον ενδεδειγμένο τρόπο ψυχικής εκτόνωσης και αναζωογόνησης του κάθε ανθρώπου».

α) Συμφωνείτε ή διαφωνείτε με την παραπάνω θέση της συντάκτριας και γιατί;

β) Εσείς, ποιους τρόπους επιλέγετε, για να αναζητήσετε την προσωπική σας ηρεμία και ισορροπία και για ποιους λόγους κάνετε αυτές τις επιλογές;

Αξιοποιώντας δημιουργικά τα **Κείμενα 1** και **2** να παρουσιάσετε τις απόψεις σας σε άρθρο 350-400 λέξεων, που θα δημοσιευτεί στην ιστοσελίδα του σχολείου σας.

Μονάδες 30

Σχόλιο: η απάντηση στο δίλημμα «Συμφωνώ ή διαφωνώ» είναι ελαφρώς προσχηματική, αφού δεν είναι εύκολο για τους μαθητές να διαφωνήσουν, από τη στιγμή, μάλιστα, που τα κείμενα αναφοράς δεν προσφέρουν υλικό για να στηρίξουν οι μαθητές τη διαφωνία τους.

Επικοινωνιακό πλαίσιο: άρθρο στην ιστοσελίδα του σχολείου

Ύφος: προσωπικό, οικείο

Ρηματικά πρόσωπα: θα κυριαρχήσει το α' ενικό, καθώς ζητείται τόσο η συμφωνία / διαφωνία με τη θέση της συγγραφέα όσο και οι τρόποι που εγώ επιλέγω για να αναζητήσω την προσωπική μου ηρεμία και ισορροπία. Φυσικά, και το α' πληθυντικό αλλά και γ' ενικό – πληθυντικό μπορούν να επιλεγούν, ωστόσο είναι **ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΟ** για την προσαρμογή στο επικοινωνιακό πλαίσιο το α' ενικό.

Τίτλος: είναι καλό να εμπεριέχει και τα δύο ζητούμενα (ταξίδια – ηρεμία).

Πρόλογος: αφορμή η ανάγνωση του άρθρου της Ηλέκτρας Χατζηδημητρίου. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί, ταυτόχρονα, και δεύτερη αφορμή, οι Πανελλαδικές εξετάσεις, η πίεση που μου ασκούν στη διάρκεια της φοίτησής μου στη Γ' Λυκείου και η ανάγκη να ηρεμήσω μετά την ολοκλήρωσή τους. Καλό είναι στον πρόλογο να καταγραφούν η απάντηση στο δίλημμα (συμφωνώ ή διαφωνώ) αλλά και το β' ερώτημα.

Κύριο μέρος:

Α' ερώτημα:

Τα ταξίδια αποτελούν «τον πλέον ενδεδειγμένο τρόπο ψυχικής εκτόνωσης και αναζωογόνησης του κάθε ανθρώπου».

Συμφωνώ γιατί:

Στοιχεία από τα κείμενα:

- Τα ταξίδια συνδυάζουν όλα αυτά τα συστατικά στοιχεία που χρειάζεται πραγματικά ο άνθρωπος, προκειμένου να εξελιχθεί πνευματικά και ψυχικά, να ολοκληρωθεί και, τελικά, να ευτυχήσει.
- Διευκολύνουν τη διαδικασία μάθησης.
- Απεριόριστη ψυχαγωγία.
- Ψυχική και σωματική υγεία.
- Προσφέρουν στιγμές προσωπικής ηρεμίας και ικανοποίησης, βάλσαμο για να αντιμετωπιστούν οι άκρως πιεστικοί και απαιτητικοί ρυθμοί της ζωής.
- Ευκαιρία για φυγή από την πληκτική και αγχογόνο πραγματικότητα.
- Αλλαγή παραστάσεων, συσσώρευση καινούριων εμπειριών και αναμνήσεων.
- Συγκρωτισμός ανθρώπων διαφορετικής εθνικής προέλευσης και κουλτούρας, σε συνδυασμό με την πνευματική επαφή.
- Ευρύτερη μόρφωση, διεύρυνση πνευματικών οριζόντων, γνωριμία και πιθανή υιοθέτηση νέων τρόπων ζωής και σκέψης.
- Γόνιμη και υγιής επικοινωνία και γνωριμία με διαφορετικούς λαούς, προαπαιτούμενο στοιχείο για την άρση των προκαταλήψεων, τον περιορισμό του ρατσισμού και την επικράτηση της ειρήνης και της συνεργασίας.
- Συνδυασμός γνώσης και διασκέδασης, αστείρευτη πηγή πολύτιμων και αξέχαστων αναμνήσεων και εμπειριών.
- Μέσο διαφυγής από τις δύσκολες, και πολλές φορές συμβατικές, συνθήκες διαβίωσης στον τόπο διαμονής.

Διαφωνώ γιατί:

- Ο σχεδιασμός ενός ταξιδιού, ειδικά στο εξωτερικό, απαιτεί πολυήμερη προεργασία και επίπονο σχεδιασμό.
- Πολλές φορές οι συνθήκες που συναντώ στον τελικό προορισμό είναι άκρως προβληματικές και δημιουργούν εντάσεις.
- Από την άλλη, η σύγκριση των συνθηκών διαβίωσης, του οικονομικού και πολιτιστικού επιπέδου του τόπου διαμονής με τον τόπο προορισμού αναπόφευκτα δημιουργεί συναισθήματα μειονεξίας και προβληματισμού.
- Η μορφή των ταξιδιών συνδέεται με τα φαινόμενα της μαζοποίησης και του κομπορμισμού, οπότε άνθρωποι αντισυμβατικοί πολλές φορές αναγκάζονται να ακολουθήσουν ένα μοντέλο που δεν τους καλύπτει ψυχικά.
- Το υψηλό κόστος ενός ταξιδιού δεν επιτρέπει την ψυχική εκτόνωση.

Β' ερώτημα

Ποιους τρόπους επιλέγω για να αναζητήσω την προσωπική μου ηρεμία και ισορροπία, και για ποιους λόγους κάνω αυτές τις επιλογές;

Πέρα από τα ταξίδια επιλέγω ή επειδή τα ταξίδια δε με ικανοποιούν, επιλέγω:

- Ενασχόληση με μορφές Τέχνης (μουσική, κινηματογράφο, ζωγραφική). Πέρα από την ψυχαγωγία που μου προσφέρει, για παράδειγμα η μουσική, δεν είμαι μόνο παθητικός δέκτης αλλά, μέσω της δημιουργίας, εξωτερικεύω συναισθήματα, δίνω διέξοδο στις δημιουργικές μου ανησυχίες.
- Ενασχόληση με τον αθλητισμό, όχι τόσο ως θεατής αλλά ως αθλούμενος. Εκτονώνομαι ψυχικά, μαθαίνω να ελέγχω την ένταση, τα αρνητικά συναισθήματα.
- Επαφή με φίλους, καθώς έτσι ικανοποιώ την ανάγκη μου να λειτουργώ ως κοινωνικό ον. Ο συγχρωτισμός με φίλους μου προσφέρει ψυχική ηρεμία, η δυνατότητα να μοιραστώ μαζί τους προβλήματα, ανησυχίες, στόχους ζωής μου επιτρέπει να ηρεμήσω και να ισορροπήσω.
- Επαφή με τη φύση. Η περιήγηση στην ύπαιθρο, σε βιότοπους, σε καταφύγια ζώων εξασφαλίζει την πολυπόθητη ψυχική γαλήνη.

Επίλογος: σύντομη ανακεφαλαίωση των θέσεών μου στα δύο ζητούμενα. Ευχή – προτροπή προς τους αναγνώστες να ανακαλύψουν και να εφαρμόσουν τρόπους που θα εξασφαλίσουν την ψυχική ηρεμία και ισορροπία.